

การใช้แทน ควบคุมวัชพืชในนาข้าว

แทน เป็นพืชขนาดเล็ก ลอยน้ำ เจริญเติบโตได้ดีในน้ำนิ่งหรือน้ำไหลช้า ๆ แทนเป็นวัชพืชชนิดหนึ่งที่มีประโยชน์มากกว่าโทษ ส่วนใหญ่นำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ หรือเป็นอาหารของปลา เป็นปุ๋ยชั้นดีสำหรับต้นข้าว แทนที่ใช้ ได้แก่ แทนแดง กรณีไม่มีแทนแดง ใช้แทนเล็กหรือแทนเบ็ดเล็กก็ได้ แทนมีโปรตีน 20 - 40% เป็นพืชที่นิยมนำไปตากแห้งเป็นปุ๋ย แทนมีอยู่ทั่วไปตามแหล่งน้ำธรรมชาติ การใช้แทนลดวัชพืชส่วนหนึ่งของการป้องกันวัชพืชด้วยวิธีผสมผสาน

แทนแดง

แทนเบ็ดเล็ก

ประโยชน์ของแทนแดง

1. เป็นปุ๋ยพืชสดและปุ๋ยชีวภาพ เนื่องจากในใบของแทนแดงมีสาหร่ายสีเขียวแกมน้ำเงิน (blue green algae) ชื่อ *Anabaena azollae* อาศัยอยู่โดยดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันแบบพึ่งพาอาศัยกัน สามารถตรึงไนโตรเจนจากอากาศได้
2. ลดการเจริญเติบโตของวัชพืช ในนาข้าวเป็นอย่างดี
3. ใช้เป็นอาหารสัตว์ จำพวกเป็ด - ไก่ , ปลา หรือสุกร ทำให้ต้นทุนการผลิตต่ำ

ขั้นตอนการใช้แทนลดวัชพืชในนาข้าว

1. หลังจากปักดำข้าวประมาณ 7-10 วัน หรือในนาหว่านก็ควมไม่เกิน 20 วัน เมื่อปล่อยน้ำเข้ามา ให้เก็บแทนหว่านในนาข้าว 10-20 กก./ไร่ ให้แทนกระจายทั่วไปในพื้นที่ หากเกินกว่านี้ เมล็ดพืชอาจเจริญเติบโตได้เร็วกว่า ก่อนหว่านแทนเล็ก หรือแทนแดง ควรใส่ปุ๋ยครั้งแรกก่อน เนื่องจากแทนก็เหมือนพืชทั่ว ๆ ไป ซึ่งต้องการปุ๋ยในการเจริญเติบโต

2. รักษาระดับน้ำให้อยู่ในระดับ 10 - 20 ซม. แทนจะขยายตัว 5- 10 เท่า ในระยะเวลา 20 - 30 วัน

3. เมื่อข้าวอายุประมาณ 40 - 50 วัน ต้นข้าวจะเริ่มหนาแน่น ใบข้าวปกคลุมดิน ทำให้หญ้าขึ้นได้ยาก จึงเริ่มลดระดับน้ำจนเห็นดินแห้ง

4. แทนที่ปกคลุมอยู่เหนือดิน จะย่อยสลายกลายเป็นปุ๋ยและรักษาความชื้นให้กับต้นข้าว จนข้าวออกรวง ตัดเมล็ดให้แน่นนักดี

5. กรณีนาข้าวที่สามารถควบคุมระดับน้ำได้ การใช้แทนแดงควบคุมวัชพืชจะได้ประสิทธิภาพสูงสุดจนไม่ต้องใช้สารเคมีคุมฆ่าวัชพืชเลย

องค์ความรู้เรื่องการผลิตต้นพันธุ์การผลิตข้าว
By : สำนักงานเกษตรอำเภอพระนครศรีอยุธยา